

BÀI 5

- Học hát : Bài *Khát vọng mùa xuân*
- Nhạc lý : Nhịp $\frac{6}{8}$
- Tập đọc nhạc : TĐN số 5
- Âm nhạc thường thức : Nhạc sĩ Nguyễn Đức Toàn và bài hát *Biết ơn Võ Thị Sáu*

TIẾT 19

Học hát : Bài *Khát vọng mùa xuân*

I - MỤC TIÊU

- Hát đúng giai điệu bài hát và biết sơ qua về nhạc sĩ Mô-da, một thiên tài âm nhạc của thế giới.
- Qua bài hát các em có cảm nhận về mùa xuân tươi đẹp được thể hiện qua giai điệu trong sáng và giàu chất trữ tình.

II - CHUẨN BỊ CỦA GIÁO VIÊN

- Tập hát, tập đệm đàn bài *Khát vọng mùa xuân*.
- Nhạc cụ, ảnh và các tư liệu về nhạc sĩ Mô-da.
- Bảng nhạc.
- Chép lời ca vào bảng phụ.

III - GỢI Ý TIẾN TRÌNH DẠY – HỌC

1. Giới thiệu tác giả và bài hát

- Cần nhấn mạnh để HS biết Mô-da là một tài năng lớn về âm nhạc của nhân loại (Ở lớp 6 các em đã có dịp được nghe giới thiệu về Mô-da trong phân môn Âm nhạc thường thức).

Những tác phẩm của Mô-da sáng tác cách đây hơn 2 thế kỉ nhưng ngày nay vẫn thường vang lên trong các phòng hòa nhạc lớn trên thế giới, được in băng, in đĩa và được hàng triệu người hâm mộ. Dù viết nhạc ở thể loại nào (nhạc hát, nhạc đàn, nhạc kịch,...) âm nhạc của Mô-da đều lạc quan, trong sáng, nhân ái, hướng con người đến với những tình cảm cao thượng.

Bài *Khát vọng mùa xuân* là một trong số ít bài hát mà Mô-da đã để lại vì phần lớn ông viết những tác phẩm nhạc không lời.

Khi dạy bài *Khát vọng mùa xuân*, GV lưu ý HS chú ý đến tính chất nhịp nhàng, uyển chuyển do bài hát được viết ở nhịp $\frac{6}{8}$.

Trong bài hát có chỗ chuyển điệu từ Đô trưởng sang Son trưởng. Ở nốt nhạc xuất hiện dấu hoá bất thường (Đô thăng và Pha thăng) phải chú ý hát chính xác về cao độ.

2. Dạy hát

GV thực hiện việc dạy hát như quy trình thường làm nhưng nên chú ý cho HS nghe giai điệu từng câu qua tiếng đàn và kết hợp phân tích về cấu trúc của bài hát.

3. Luyện tập, củng cố

- Chia nhóm hát nối tiếp các câu hát.
- GV đàn câu 1, HS hát tiếp câu 2, GV đàn câu 3, HS hát tiếp câu 4.
- Tập đứng hát và chuyển động nhẹ nhàng theo nhịp $\frac{6}{8}$.

4. Công việc cần thực hiện trong tiết học

a) Trong SGK có bài đọc thêm "Vua bài hát" nói về nhạc sĩ Su-be, một tài năng âm nhạc trong lịch sử âm nhạc thế giới. GV cần có đôi lời hướng dẫn cho HS đọc để các em ghi nhớ tên tuổi một nhạc sĩ nổi tiếng của thế giới.

b) Nhận học bài hát *Khát vọng mùa xuân* của Mô-da, nếu còn thời gian và có điều kiện, GV cho HS nghe một, hai trích đoạn âm nhạc không lời của Mô-da từ một bản giao hưởng hoặc nghe bản *Hành khúc Thổ Nhĩ Kì* rất quen thuộc với công chúng yêu âm nhạc ở Việt Nam.

TIẾT 20

- Ôn tập bài hát : *Khát vọng mùa xuân*
- Nhạc lí : Nhịp $\frac{6}{8}$
- Tập đọc nhạc : TĐN số 5

I - MỤC TIÊU

- Hát đúng giai điệu và thuộc lời bài *Khát vọng mùa xuân*.
- Có khái niệm sơ lược về nhịp $\frac{6}{8}$, biết cấu tạo và tính chất nhịp $\frac{6}{8}$.

II - CHUẨN BỊ CỦA GIÁO VIÊN

- Nhạc cụ.
- Bảng phụ chép bài TĐN số 5.

III - GỢI Ý TIẾN TRÌNH DẠY – HỌC

Nội dung 1 : Ôn tập bài hát Khát vọng mùa xuân

- Luyện thanh (khởi động giọng).
- GV đệm đàn cho HS hát tập thể.
- Tập biểu diễn đơn ca, tốp ca.
- Phân tích về cấu trúc bài hát (phần này để GV tham khảo).

Bài hát viết ở hình thức 2 đoạn đơn có tái hiện.

Đoạn 1 : Này mùa xuân ... tung bừng.

Đoạn 2 : Khao khát ... mong chờ.

Đoạn 1 gồm có 2 câu, mỗi câu 4 nhịp $\frac{6}{8}$, kết đoạn ở âm chủ.

Đoạn 2 gồm có 2 câu, mỗi câu 4 nhịp $\frac{6}{8}$. Câu thứ nhất của đoạn 2 có xuất hiện 2 nốt biến âm (Đô thăng, Pha thăng).

- Hướng dẫn HS tập đánh nhịp $\frac{6}{8}$ theo bài hát.

Nội dung 2 : Nhạc lí - Nhịp $\frac{6}{8}$

- Giảng về nhịp $\frac{6}{8}$, GV cần cho HS nghe một số câu hát trích từ những bài nhịp $\frac{6}{8}$, nhịp $\frac{2}{4}$, $\frac{4}{4}$ từ đó các em cảm nhận sự khác nhau giữa các loại nhịp này.
- Nhịp $\frac{6}{8}$ thường gặp ở các bài hát có giai điệu uyển chuyển, đung đưa, mềm mại mang tính chất trữ tình (GV lấy ví dụ).
- Cho HS gạch nhịp và phân tích trọng âm của nhịp $\frac{6}{8}$ qua ví dụ sau đây :

(Có thể nêu thêm ví dụ khác)

- Động tác đánh nhịp $\frac{6}{8}$ gần giống như nhịp $\frac{2}{4}$ nhưng mềm mại và có đường nét "uốn lượn" cho phù hợp với sự phân chia mỗi phách làm 3 phần đều nhau.

Nội dung 3 : TĐN số 5

- Thực hiện theo quy trình dạy TĐN vẫn thường tiến hành, thỉnh thoảng GV cho HS nghe đàn.

- Sau khi HS đọc đúng giai điệu có thể ghép lời.
- Cho HS tập đánh nhịp $\frac{6}{8}$ kết hợp với giai điệu TĐN.

Gợi ý những bài hát nhịp $\frac{6}{8}$ có thể minh họa trong quá trình dạy học :

- + *Bài ca hi vọng* (Văn Kí)
- + *Làng tôi* (Văn Cao)
- + *Lượn tròn lượn khéo* (Văn Chung)
- + *Một mùa xuân nho nhỏ* (Trần Hoàn)
- + *Chỉ có một trên đời* (Trương Quang Lực),...

TIẾT 21

- Ôn tập bài hát : *Khát vọng mùa xuân*
- Ôn tập Tập đọc nhạc : **TĐN số 5**
- Âm nhạc thường thức : Nhạc sĩ Nguyễn Đức Toàn
và bài hát *Biết ơn Võ Thị Sáu*

I - MỤC TIÊU

- HS thuộc bài hát *Khát vọng mùa xuân* và tập hát diễn cảm.
- Đọc đúng TĐN số 5 và hát lời chính xác.
- HS biết nhạc sĩ Nguyễn Đức Toàn là một tác giả có nhiều đóng góp cho nền âm nhạc cách mạng Việt Nam, bài hát *Biết ơn Võ Thị Sáu* là một tác phẩm xuất sắc của ông.

II - CHUẨN BỊ CỦA GIÁO VIÊN

- Nhạc cụ.
- Ảnh nhạc sĩ Nguyễn Đức Toàn. GV sưu tầm, tập hát thêm một vài trích đoạn các bài hát khác của tác giả để trình bày cho HS nghe.
- Bảng nhạc bài *Biết ơn Võ Thị Sáu*.

III - GỢI Ý TIẾN TRÌNH DẠY – HỌC

Nội dung 1 : Ôn tập bài hát *Khát vọng mùa xuân*

- GV đàn guitar cho HS nhẩm theo bài hát.
- HS hát tập thể sau đó cho một vài nhóm tập biểu diễn.

Nội dung 2 : Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 5

- GV đàn guitar bài TĐN.
- HS tập đọc gam và các âm trù của giọng Đô trưởng.
- Tập đọc từng câu, kết hợp với đàn.
- Đọc cả bài nhạc, kết hợp đánh nhịp $\frac{6}{8}$.
- Hát lời ca theo bài TĐN.
- GV cho HS nghe toàn bộ bài *Làng tôi* (3 lời). Nếu không có băng nhạc GV hát cho các em nghe (xem bản nhạc ở SGK Âm nhạc 6).

Nội dung 3 : Nhạc sĩ Nguyễn Đức Toàn và bài hát *Biết ơn Võ Thị Sáu*

1. Giới thiệu một vài nét về nhạc sĩ Nguyễn Đức Toàn (hình ảnh, tiểu sử, tác phẩm, nói rõ sự cống hiến của ông cho nền âm nhạc cách mạng Việt Nam ; đặc biệt ông còn là một họa sĩ).

Tư liệu : Trích đoạn một vài ca khúc của nhạc sĩ Nguyễn Đức Toàn.

KHẨU ÁO GỬI NGƯỜI CHIẾN SĨ

(Trích)

Vừa phải

Gửi vào mũi chỉ ơ đường kim. Người
đi chiến đấu (ư ư ư ư) ngày đêm diệt
thù. Vất (ư) vả dầu dai nắng mưa...

QUÊ EM

(Trích)

Quê em miền trung du đồng quê lúa xanh
 ròn giặc tràn lên thôn xóm. Dâu bờ xanh thăm nong
 tằm chín lúa tơ không tay người chăm bón...

CHIỀU TRÊN BẾN CẢNG

(Trích)

Moderato

Một chiều mùa hè gặp nhau trên bến cảng. Ta chia tay
 nhau trong lòng bao lưu luyến. Anh đi ra khơi
 theo mùa cá biển. Em đi lên rừng theo tiếng sáo nai...

2. Bài hát *Biết ơn Võ Thị Sáu*

- Cho HS nghe bài hát (GV trình bày hoặc dùng băng nhạc).
- Nói qua về gương hi sinh của chị Võ Thị Sáu : Chị Võ Thị Sáu tham gia cách mạng chống thực dân Pháp. Bị địch bắt, dù kẻ thù tra tấn dã man nhưng chị quyết không khuất phục và chúng đã xử bắn chị. Chị đã anh dũng hi sinh

ngày 23 - 1 - 1952. Tên tuổi chị Võ Thị Sáu đã được ghi vào lịch sử cách mạng nước ta, nhiều trường học được mang tên Võ Thị Sáu, một đường phố lớn ở Thành phố Hồ Chí Minh cũng mang tên người nữ anh hùng.

- Cho HS nghe lại bài hát.
- GV đặt câu hỏi cho HS tìm hiểu thêm về chị Võ Thị Sáu và phát biểu cảm nhận sau khi nghe bài hát.